

Шуляк Олена Анатоліївна,
заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель географії та природознавства Смілянської спеціалізованої школи I-III ступенів №12 Смілянської міської ради Черкаської області

Модельна навчальна програма «Географія 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Запотоцький С.П. та інші), 2021р. За Державним стандартом базової середньої освіти, 2020р.

Географія
6 клас
Тест №3. «Оболонки Землі. Літосфера»

I варіант

Початковий та середній рівні

1. Скориставшись інформацією з тексту, вибери планетарні форми рельєфу.

Рельєф – сукупність різноманітних форм нерівностей земної поверхні. Форми рельєфу утворюються в результаті взаємодії внутрішніх та зовнішніх сил Землі. Внутрішні сили створюють форми поверхні, а зовнішні – їх вирівнюють і будують свої. Цей процес неперервний і довготривалий.

- А Материкові виступи
- Б Рівнини
- В Гори
- Г Яри
- Д Океанічні западини
- Е Балки
- Є Печери

2. Як називаються речовини земної кори, які видобуває і використовує людина?

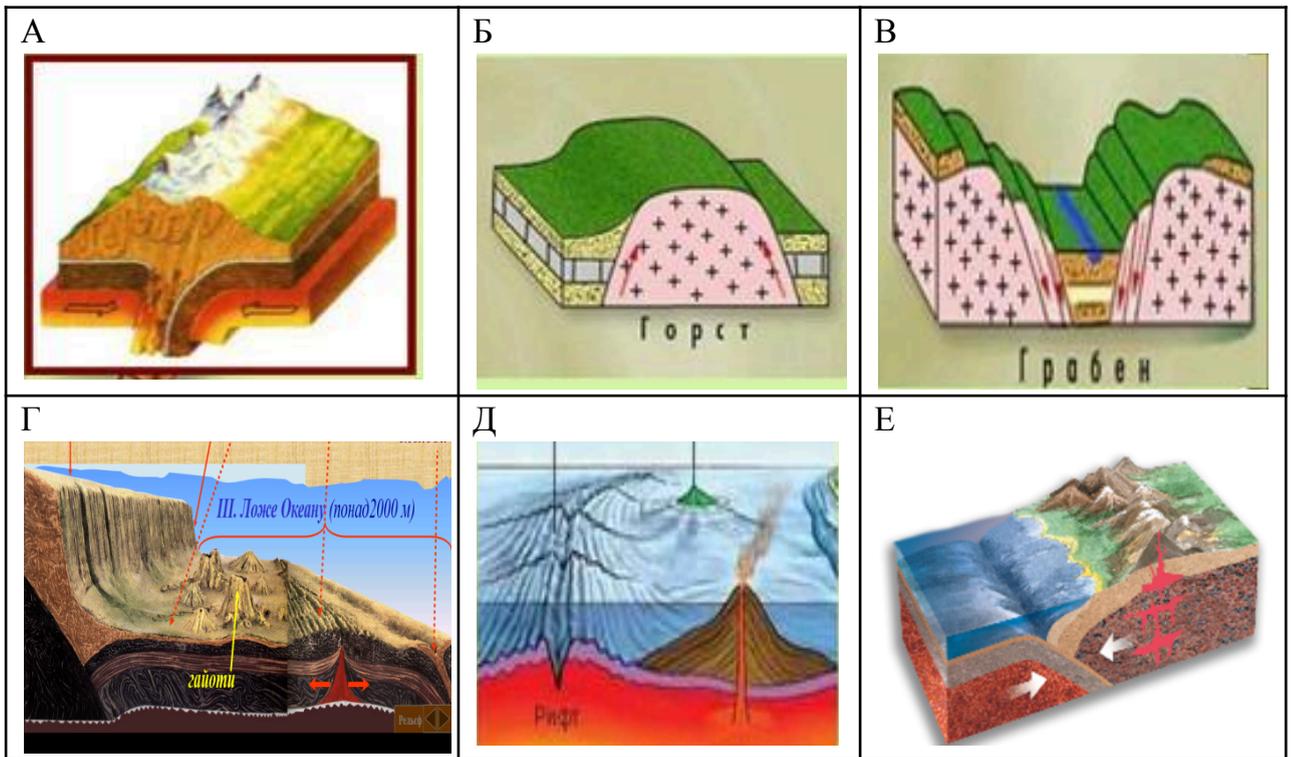
- А Мінерали
- Б Гірські породи
- В Корисні копалини
- Г Мінерали і гірські породи

3. Продовж твердження: «Гори поділяться на...»

- А низькі, високі, плоскогір'я.
- Б низовини, височини, плоскогір'я.
- В низькі, середні, високі.
- Г низовини, плоскогір'я, пагорби.

4. Прочитай текст і вибери зображення вертикальних рухів земної кори.

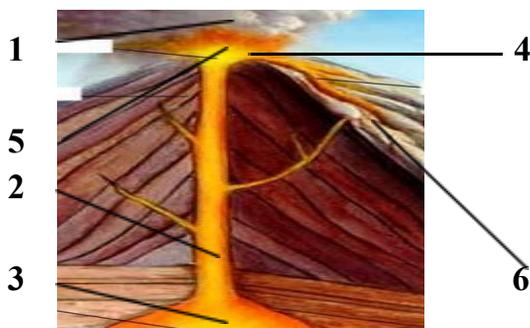
Вертикальні рухи земної кори — це повільні підняття й опускання окремих ділянок земної кори, спричинені рухом мантиї, яка тисне на земну кору знизу або відступає, утворюючи пустоти, та зумовлює просідання земної кори в цій ділянці.

5. Установи відповідність між термінами та їх визначеннями.

Терміни		Визначення	
1	корисні копалини	А	Твердий зовнішній шар літосфери, що ніби плаває по поверхні мантії.
2	магматизм	Б	Лійкоподібне заглиблення на вершині або на схилі вулкана, з якого викидаються гази, вулканічний попіл, каміння та виливається на поверхню лава.
3	земна кора	В	Мінерали і гірські породи, які людина видобуває з надр Землі та її поверхні для своїх потреб.
4	кратер	Г	Процес утворення і руху магми від шару астеносфери до земної поверхні.

6. Розглянь малюнок і познач будову вулкана.

А	вулканічний попіл	Г	жерло
Б	магма	Д	боковий кратер
В	кратер	Е	лава

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

--	--	--	--	--	--

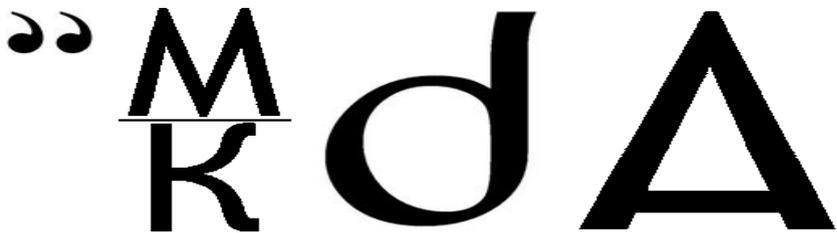
7. Визнач за характеристикою вид вивітрювання.

Цей процес пов'язаний з властивостями води й кисню, які вступають у реакцію з гірськими породами. Вода — потужна сила в природі, вона не лише проникає в усі тріщини земної кори, вимиває і переносить гірські породи, але є також універсальним розчинником.

- А хімічне
- Б фізичне
- В органічне

Достатній рівень

8. Розв'яжи ребус і продовж визначення: «Твердий зовнішній шар літосфери, що розташований над мантією, називається...»

Відповідь запиши з маленької літери.

9. Розв'яжи задачу.

Початок будівництва дамб у Нідерландах припав на X–XI ст. З опусканням земної кори ці дамби надбудовували. Вирахуйте, на скільки метрів чи сантиметрів треба було збільшити висоту дамби за період з 1100 р. по 2023 р., якщо узбережжя опускалося в середньому на 0,3 см за рік.

Відповідь запиши числом у см.

Високий рівень

10. Запрошуємо до географічного кінозалу. Переглянь відео «Вулканізм і вулкани. Гейзери. Скрайбінг» за покликанням і виконай завдання:

<http://surl.li/smelw>

10.1. Прочитай кожне речення й оціни його правдивість, обравши «так» або «ні».

1. Водяна пара та газів — складові магми.
2. Магма витікає з трубопровідних отворів.
3. На вершинах та схилах гори може утворитися декілька кратерів.
4. Виверження вулкана завжди супроводжується землетрусом.
5. Лава щільна, як камінь.

1	2	3	4	5

10.2. Визнач за картою на відео материк, який має найбільшу кількість епіцентрів катастрофічних землетрусів.

- А Північна Америка
- Б Південна Америка
- В Євразія
- Г Африка

10.3. Проаналізуй плакат «Дії населення при загрозі виверження вулкана» і доповни його діями із тексту, які не варто робити.

Дії населення при загрозі виверження вулкана:

1. Стежити за попередженням про можливе виверження вулкана.
2. Необхідно своєчасно покинути небезпечну територію.
3. При отриманні попередження про випадання попелу закрити всі вікна, двері і димові заслінки.
4. Перш ніж покинути квартиру (будинок), необхідно вимкнути нагрівальні прилади і газ, якщо топилися піч - загасити її; потім потрібно одягнути дітей, старих й одягтися самим, узяти необхідні речі, невеликий запас продуктів харчування, документи і вийти на вулицю до місця евакуації.
5. Необхідно застися джерелами освітлення і тепла з автономним живленням, водою, продуктами харчування на 3-5 доби.
6. Підготувати аптечку першої допомоги.

До небезпек, із якими доводиться мати справу людям, належать вулкани. Їх на планеті безліч, як діючих, так і згаслих або сплячих. Розташовуються вони в безпосередній близькості від розломів земної кори, у зонах тектонічної активності. Розгляньмо правила безпечної поведінки під час виверження вулкана.

Вирушаючи на відпочинок в місця, де є вулкани, нехай навіть і сплячі, слід ретельно підготуватися:

1. Уважно стежити за повідомленнями про можливі виверження, ураховувати цю інформацію і своєчасно покинути небезпечну зону.

2. Дізнавшись про випадіння попелу, необхідно ретельно закрити двері й вікна в оселі, застися продуктами харчування і обов'язково свіжою питною водою на термін 5–7 днів.

3. Завжди при собі мати заздалегідь зібрану «тривожну валіжку», куди необхідно покласти:

- аптечку з необхідними ліками;
- радіо на батарейках і ліхтар;
- карту;
- простирадла, теплий одяг для кожного члена сім'ї.

4. Тварин необхідно помістити в будинок, в іншому випадку катастрофу чотириногі друзі можуть не пережити.

5. У жодному разі не можна ховатися в підвалах і погребях, оскільки люди можуть бути поховані під шаром попелу.

6. У разі потреби вийти на вулицю слід пам'ятати, що не варто одягати синтетику, під дією газів вона може загорітися.

7. Якщо є автомобіль, його необхідно завчасно поставити в гараж, інакше попіл, який потрапив у двигун, може вивести транспортний засіб з ладу.

Укажи через кому тільки цифри, які позначають ці дії.

Відповіді

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
А,Д	В	В	Б, В, Г	1-В, 2-Г, 3-А, 4-Б	1-А, 2-Г, 3-Б, 4-В, 5-Е, 6-Д	А	земна кора	277	10.1. А,Б,А,Б,А 10.2. В 10.3. 5,6

II варіант

Початковий та середній рівні

1. Скориставшись інформацією з тексту, вибери основні форми рельєфу.

Рельєф – сукупність різноманітних форм нерівностей земної поверхні. Форми рельєфу утворюються в результаті взаємодії внутрішніх та зовнішніх сил Землі. Внутрішні сили створюють форми поверхні, а зовнішні – їх вирівнюють і будують свої. Цей процес неперервний і довготривалий.

А Материкові виступи

Б Рівнини

В Гори

Г Яри

Д Океанічні западини

Е Балки

Є Печери

2. Укажи види корисних копалин.

А магматичні, метаморфічні, паливні

Б рудні, осадові, нерудні

В метаморфічні, рудні, осадові

Г паливні, рудні, нерудні

3. Продовж твердження: «Рівнини поділяються на...»

А низькі, височини, плоскогір'я

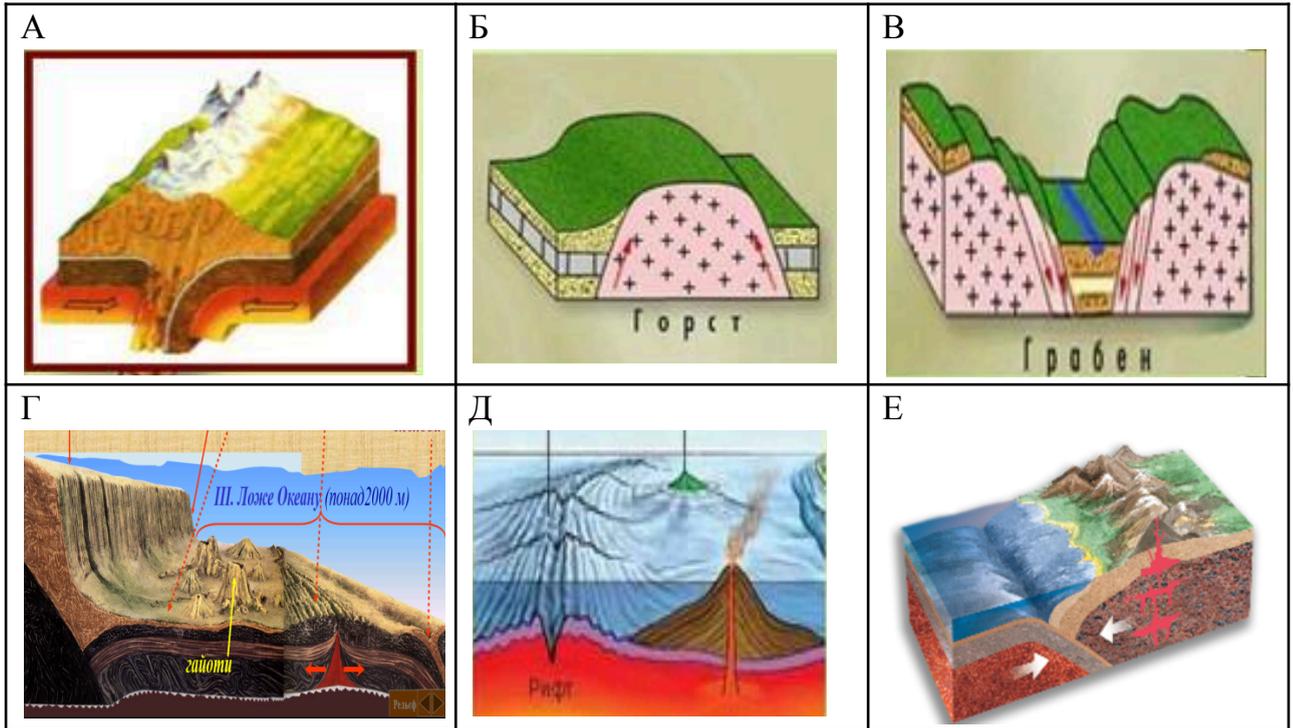
Б низовини, височини, плоскогір'я

В низькі, середні, високі,

Г низовини, плоскогір'я, пагорби

4. Прочитай текст і вибери зображення горизонтальних рухів земної кори.

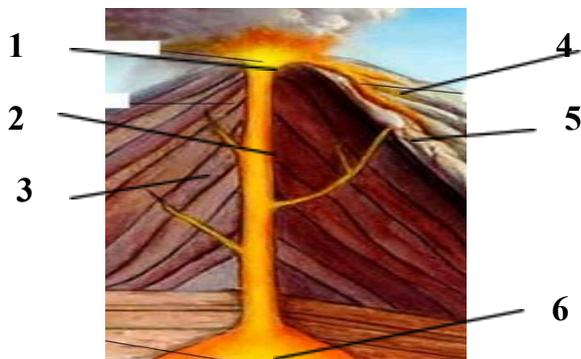
На дні океанів літосферні плити розходяться, розсовуються в сторони. Унаслідок цього утворюється тріщина в земній корі, розплавлена мантія піднімається до поверхні, де нарощується земна кора. В океанах формуються хребти, на суходолі – розломи. Так виникають горизонтальні рухи земної кори.

5. Установи відповідність між термінами та їх визначеннями.

Терміни		Визначення	
1	землетруси	А	Руйнування та зміна гірських порід під дією коливання температури повітря, вологи й живих організмів.
2	гейзер	Б	Підземні поштовхи та коливання земної поверхні.
3	вулкани	В	Гаряче, періодично фонтануюче джерело.
4	вивітрювання	Г	Утворення, що виникає в результаті тріщини в земній корі, по якій на поверхню вивергаються магма, гази, попіл, вулканічні бомби та водяна пара.

6. Розглянь малюнок і познач будову вулкана.

А	лава	Г	конус
Б	вогнище	Д	кратер
В	жерло	Е	боковий кратер

1	2	3	4	5	6

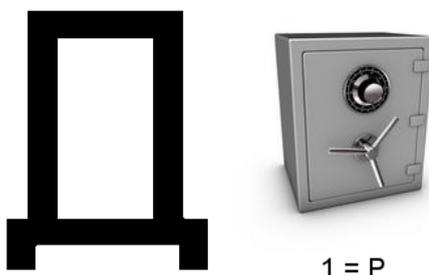
7. Визнач за характеристикою процес.

Цей процес відбувається під впливом зміни температури повітря протягом доби. Під час нагрівання гірська порода розширюється, під час охолодження – стискається та розтріскується. Унаслідок цього починається процес її руйнування.

- А хімічне вивітрювання
- Б фізичне вивітрювання
- В органічне вивітрювання

Достатній рівень

8. Розв'яжи ребус і продовж визначення: «Процес постійного переміщення материків один відносно іншого називається...»

Відповідь запиши з маленької літери.

9. Розв'яжи задачу.

Надглибока свердловина України розташована в Карпатському регіоні в Долинському районі, поблизу села Шевченкове. Пробурена вона в 1969–1975 рр. на нафту та газ. Розрахуйте температуру гірських порід на дні свердловини, якщо абсолютна висота поверхні 162,5 м, температура на поверхні становить 4°, а глибина – 7 520 м.

Відповідь запиши числом у градусах.

Високий рівень

10. Запрошуємо до географічного кінозалу. Переглянь відео «Географія. 6 кл. Урок 22. Землетруси» за покликанням і виконай завдання.

https://www.youtube.com/watch?v=oK6_AAVudN0

10.1. Прочитай кожне речення й оціни його правдивість, обравши «так» або «ні».

1. Осередок землетрусу називається гіпоцентром.
2. Від осередку поширюється потужна сейсмічна хвиля.
3. Найсильніша сила поштовхів відчувається подалі від вогнища землетрусу.
4. Сейсмічну хвилю можна порівняти з цунамі.
5. Землетрус силою 11 балів є катастрофічним.

10.2. Визнач за глобусом на відео сходження континентальних тектонічних плит.

А Філіппінська та Австралійська

Б Євразійська та Індостанська

В Аравійська та Африканська

Г Аравійська та Індостанська

10.3. Проаналізуйте плакат «Як діяти під час землетрусу» і доповніть його діями із тексту, які не варто робити.

Дії під час землетрусу

1. Зберігайте спокій, уникайте паніки.
2. Дійте негайно, як тільки відчуєте коливання ґрунту або споруди. Головна небезпека, яка вам загрожує, – це предмети й уламки, що падають.
3. Швидко залиште будинок і відійдіть від нього на відкрите місце, якщо ви знаходитесь на першому або другому поверсі.
4. Негайно залиште кутові кімнати, якщо ви перебуваєте на третьому й вище поверсі.
5. Перейдіть у більш безпечне місце, якщо ви перебуваєте в приміщенні. Станьте в отворі внутрішніх дверей або в кутку кімнати, подалі від вікон і важких предметів.
6. Якщо можете, сховайтеся під стіл – він захистить вас від падіння важких предметів та уламків.
7. Не біжіть до сходів або ліфта, якщо ви перебуваєте у висотній споруді на п'ятому й вище поверсі. Вихід зі споруди буде заповнений людьми, а ліфти вийдуть з ладу.
8. Не запалюйте сірники, свічки й не користуйтеся запальничками під час та одразу після підземних поштовхів, оскільки може статися пожежа або вибух через витік газу, бензину чи інших легкозаймистих речовин.
9. Вибігайте з будинку швидко, але обережно. Остерігайтесь уламків, електричних дротів та інших джерел небезпеки.
10. Віддаліться від високих споруд, шляхопроводів, мостів та ліній електропередач.
11. Зупиніться, якщо ви їдете автомобілем, відчиніть двері та залишайтеся у машині до припинення коливань.

Укажи через кому тільки цифри, які позначають ці дії.

Відповіді

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Б,В	Г	Б	А,Д, Е	1-Б, 2-В, 3-Г, 4-А	1-Д, 2-В, 3-Г, 4-А, 5-Е, 6-Б	Б	дрейф	185°	10.1. А,А,Б,Б,А 10.2. Б 10.3. 7,8

Використані джерела

1. Вулканізм і вулкани. Гейзери. Скрайбінг. URL: <https://www.google.com/search?client=firefox-b-e&q=%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BE+%D0%B4%D0%BB%D1%8F+%D1%83%D1%87%D0%BD%D1%96%D0%B2+%D0%BF%D1%80%D0%BE+%D0%B3%D0%B5%D0%B9%D0%B7%D0%B5%D1%80%D0%B8#fpstate=ive&vld=cid:3cc5cffe,vid:3sQCWiA7OK0,st:010.1>
2. Географія. 6 кл. Урок 22. Землетруси. URL: https://www.google.com/search?q=%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BE+%D0%BF%D1%80%D0%BE+%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D1%82%D1%80%D1%83%D1%81%D0%B8&oq=%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BE+%D0%BF%D1%80%D0%BE+%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D1%82%D1%80%D1%83%D1%81&gs_lcrp=EGzjaHJvbWUqBwgAEAAyGAQyBwgAEAAyGAQyBwgB
3. Єдиний в Україні закарпатський гейзер вабить туристів. URL: <https://shotam.info/yedynyy-v-ukraini-zakarpats-kyu-heyzer-vabyt-tysiachi-turysti v/>
4. Правила поведінки під час землетрусу. URL: <https://www.google.com/search?client=firefox-b-e&q=%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0+%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B8+%D0%BF%D1%96%D0%B4+%D1%87%D0%B0%D1%81+%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D1%82%D1%80%D1%83%D1%81%D1%83+%D0%B2+%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D0%B0%D1%85#vhid=6ZYgc6rIbDMOHM&vssid=1>
5. Сергій Запотоцький, Мирослав Зінкевич, Ольга Романишин, Наталія Титар, Олег Горовий, Ігор Миколів. Географія, Тернопіль. «Астон». 2023
6. Тур-пошук. URL: <https://turpoisk.ua/ua/statii/vulkan-vezuvii>